

BEGELEIDINGSMAP VOOR LEERKRACHTEN

De visser en de gouden vis

een productie van
Figurentheater Vlinders & C°

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Figurentheater Vlinders & C°	4
3. De voorstelling	5
a. Doelgroep en duur van de voorstelling	5
b. Korte inhoud van de voorstelling	5
c. Medewerkers	7
4. Voorbereiding	8
a. Rusland:	8
Waar ligt Rusland? Wat weet je over Rusland?	8
Klederdracht van Rusland	10
Een nationaal product: de soep!	11
Een instrument uit Rusland: de balalaika	13
b. Poesjkin	15
c. Het verhaal	16
5. Naverwerking	19
Klasgesprek rond de voorstelling	19
Klasgesprek rond wensen	19
Spelletje rond hebzucht	19
Spreekwoorden en uitdrukkingen ivm hebzucht	19
6. Opdrachten en spelletjes	20

1. Inleiding

Deze map werd speciaal voor u, leerkracht in het basisonderwijs, samengesteld.

Wij willen u een begeleidingsmap meegeven die u kunt gebruiken om de kinderen te helpen bij de voorbereiding waardoor ze de voorstelling beter zullen begrijpen en meevolgen.

We hopen natuurlijk ook dat u een nabespreking organiseert omdat dit de kinderen kan helpen bij de verwerking. Bij de verwerking kan u de creatieve kant opgaan en kan u de kinderen de mogelijkheid bieden om zelf na te denken over de voorstelling.

Wij bieden u deze blokkendoos met ideeën aan, maar we zijn er zeker van dat u zelf aan de slag gaat om extra informatie en illustraties op te zoeken. Het is dus niet de bedoeling dat u heel deze lesmap meegeeft met de leerlingen. U kan zelf een selectie maken op basis van wat er in de lessen past of wat uw leerlingen in hun leeftijdscategorie interessant vinden.

Deze lesmap is slechts een aanzet tot de bespreking en verwerking van 'De visser en de gouden vis'.

Wij laten het verder aan de verbeelding van de juffen, meesters en de kinderen zelf om dit boeiend thema verder uit te diepen. Veel plezier ermee!

2. Figurentheater Vlinders & C°

Figurentheater Vlinders en C° is een autonoom figurentheater gesticht in 1983 met internationale ervaring, met prijzen en erkenningen in binnen- en buitenland, met vier jaar televisie-ervaring op RTBF.

Wij spelen:

Poppen- en figurentheater voor het (h)eerlijkste publiek ter wereld:
peuters, kleuters en lagere schoolkinderen.

We hebben zelfs enkele producties voor volwassenen.

Figurentheater Vlinders & C°:

contact: Ronny Aelbrecht

<http://www.vlinders.be>

vlinders@vlinders.be

tel/fax: 03 755 24 45

GSM: 0476 33 84 03

Wij houden eraan:

prachtige voorstellingen te spelen,

de kracht van de verbeelding als uitgangspunt te gebruiken,

alle voorstellingen zo verscheiden mogelijk te maken (vlinders vliegen immers niet rechtlijnig)

3. De voorstelling

a. Doelgroep en duur van de voorstelling

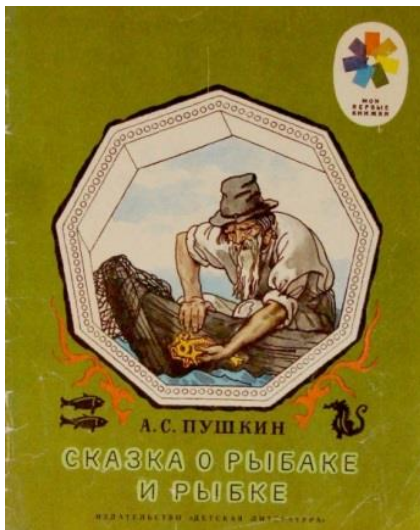
De voorstelling is bedoeld voor kinderen vanaf 4 jaar. Ze kan geboekt worden als schoolvoorstelling voor de 3de kleuterklas en het 1ste en 2de leerjaar of als familievoorstelling. De voorstelling duurt 50 minuten.

b. Korte inhoud van de voorstelling

De voorstelling is een bewerking van een Russisch verhaal van **Aleksandr Sergejevitsj Poesjkin**. Hij schreef het in 1833. 'Over de visser en de vis' was een sprookje in verzen, een volkssprookje van een nederige visser en zijn vrouw.

'Als een Russische visser een gouden vis vangt, mag hij een wens doen. Hij vindt dat niet nodig, maar zijn vrouw denkt daar anders over. Zij wenst een huis en veel geld, ze wil koningin worden. En zelfs nog meer...'

Dit verhaal klinkt bij velen bekend in de oren. Het werd je voorgelezen of je las het zelf. De plot van het werk is ongetwijfeld bekend bij iedereen: tevreden zijn met wat je hebt.

Alles begon met het verhaal van de gebroeders Grimm. 'Van de visser en zijn vrouw' is ook een sprookje uit 'Kinder- und Hausmärchen'. Dit sprookje verscheen reeds in 1812. Het was een verhaal over een hebzuchtige oude vrouw, die begon met kleine wensen en het punt bereikte dat ze een paus en later god wilde worden. Hierop zei de vis tegen de man dat hij terug naar huis moest gaan. Zijn vrouw zat deze keer opnieuw in de hut waar ze eerst in woonden. Dit was de straf voor haar hoogmoed. Ze waren weer zo arm als in het begin.

Dit verhaal was de dichter Poesjkin bekend en hij herwerkte het tot een gedicht met Russische personages.

In het 'gedicht' van Poesjkin leefden een oude visser en zijn vrouw al 33 jaren in armoede. Ze woonden in een kleine hut aan de kust van de blauwe zee. Hun hut was oud en de wastobbe was kapot. Op een dag had de oude man het geluk om een gouden vis te vangen. Die smeekte om haar terug te zetten in de zee. Dan mocht de visser een wens doen. De oude visser was echter verrast en een beetje bang door het feit dat een vis kon spreken. Hij zei dat hij niets wou en liet de vis zwemmen. Maar voor de oude vrouw was zijn nobele daad niet naar haar zin, dus ze eiste dat hij terug zou keren naar de zee en de vis op zijn minst om een wastobbe zou vragen. De oude man deed het. De vis gaf wat de oude vrouw wenste, maar ze wilde meer... Ze wilde een nieuwe hut, dan wou ze een edelvrouw zijn, dan een vrije koningin, totdat ze besloot om heerser van de zee te worden en de vis in haar bezit te hebben. Terwijl de man, steeds willoziger, om elke wens ging vragen, werd de zee steeds stormachtiger. De wijze vis voldeed aan de verzoeken van de oude vrouw, totdat zij het onmogelijke eiste. Wanneer de visser vroeg of zijn vrouw de heerser van de zee kon worden, genas de vis haar hebzucht door alles terug te brengen naar hoe het vroeger was: de visser, zijn vrouw en de kapotte wastobbe!

Het oude Russische gedicht van Poesjkin

c. Medewerkers

Figurentheater Vlinders & C° maakte een poppenvoorstelling gebaseerd op het Russische verhaal. **Ronny Aelbrecht** stapt mee in het verhaal van de visser en zijn vrouw. In een mooi decor met verrassende elementen brengt hij het sprookje tot leven. Decor en poppen worden bespeeld vanop een tafel.

Figurentheater of poppentheater is een vorm van theater waarin poppen gehanteerd worden als personages.

Er zijn veel soorten poppen: handpoppen, draadpoppen, stokpoppen, schaduwpoppen, ... In deze voorstelling werkt de poppenspeler met stop motion poppen.

Hij speelt met de poppen en brengt deze tot leven, maar hij speelt zelf ook mee in het verhaal. Hij hoort bij het verhaal en gaat in interactie met zijn poppen en het decor. Deze vorm van spelen, als je de poppenspeler ziet, heet in het vakjargon 'wit theater'.

Omdat de voorstelling volledig gebaseerd is op het origineel Russische werelderfgoed is alles (behalve de Vlaamse acteur) Russisch of in Russische stijl: de regie, de muziek, het ontwerp, de poppen, de kledij, het muziekinstrument balalaika ...

De voorstelling wordt geregisseerd door **Evgeni Ibragimov**, winnaar van diverse Gouden Maskers (de hoogste theateronderscheiding in Rusland). De poppen werden gemaakt door de Tsjechische scenograaf **Sláva Zubkov**. Bijhorende Russische muziek is van **Nikolay Yakimov**.

regie: Evgeni Ibragimov

spel: Ronny Aelbrecht

scenografie & poppen: Sláva Zubkov

muziek: Nikolay Yakimov

coördinator: Dimitar Dimitrov

lichtplan: Koen Dilliën - Ter Vesten

coproductie: Ter Vesten - Beveren

4. Voorbereiding

Kinderen zullen meer van de voorstelling genieten als ze vooraf iets meer weten over typische elementen uit de voorstelling.

a. Rusland:

De schrijver van 'Over de visser en de vis' is **Aleksandr Sergejevitsj Poesjkin**. Een schrijver die heel zijn leven doorbracht in Rusland. Poesjkin wordt algemeen beschouwd als de grootste Russische dichter en tevens als één van de grootste dichters uit de wereldliteratuur. Zijn werk behoort tot het Russische werelderfgoed en was basis voor films, opera's en meer. Er is ook een stad naar hem vernoemd.

Nog steeds wordt Aleksandr Poesjkin in de Russische wereld en daarbuiten vereerd en gelezen. Hij wordt vaak geprezen om zijn vloeiende, muzikale taal. Zijn sprookjes in proza zijn al even beroemd. Vanaf zeer jonge leeftijd horen de kinderen zijn poëzie in Russische sprookjes.

Waar ligt Rusland? Wat weet je over Rusland?

Rusland is een land **dat gedeeltelijk gelegen is in Europa en gedeeltelijk in Azië**. De belangrijkste delen (waaronder de hoofdstad) liggen in het Europese deel en ruim 70% van de bevolking woont in het Europees gedeelte. Moskou is de grootste stad, de hoofdstad en het economisch hart van Rusland. Hier zetelt de regering.

Rusland is ook **het grootste land ter wereld** (oppervlakte van 17.098.246 km²). Vergelijk dit met België (oppervlakte van 30.528 km²) en dan merk je dat het heel uitgestrekt is. We kunnen zeggen dat Rusland **560 keer** groter is dan België. Rusland grenst aan veertien landen: Noorwegen, Finland, Estland, Letland, Litouwen, Polen, Wit-Rusland, Oekraïne, Georgië, Azerbeidzjan, Kazachstan, China, Mongolië en Noord-Korea.

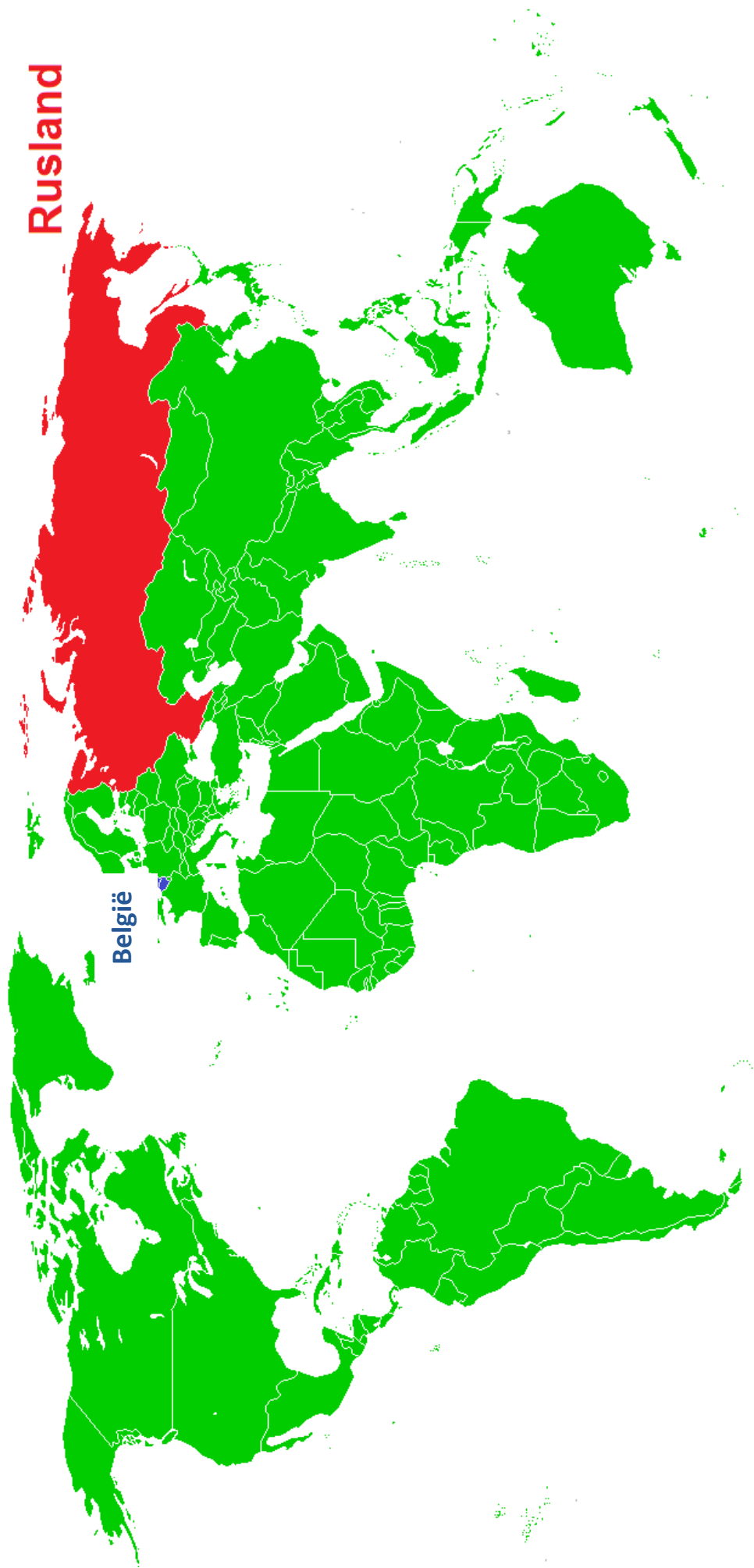
Zie plan: pag 9

Rusland heeft, net als België en alle andere landen, een eigen vlag.

De vlag is een horizontale driekleur die bestaat uit drie horizontale lijnen: wit bovenaan, blauw in het midden, en rood onderaan. De Belgische vlag is ook een driekleur, maar bestaat uit verticale lijnen en de kleuren zijn zwart, geel en rood.

Klederdracht van Rusland

Met klederdracht wordt bedoeld de traditionele kleding die in gemeenschappen gedragen wordt of werd door een groot deel van de bevolking. Deze kleding maakt deel uit van de streekgebonden folklore. Klederdrachten worden in sommige streken nog in ere gehouden, in het bijzonder tijdens feestdagen en bijzondere ceremonies.

Vroeger kleepte men zich 'traditioneel' om een statement te maken. Om duidelijk te maken hoe hoog men stond op de maatschappelijke ladder. Was men een boer of van adel?

Vandaag lopen veel Russen er modieus bij. Toch blijft het voor de vrouw heel hip om kleding te dragen met een 'traditioneel' tintje.

Ken je deze oma's nog?

Zij vertegenwoordigden Rusland op het Eurovisie Songfestival in 2012. Een zestal oma's zongen in Russische klederdracht en in het Russisch. Enkel het refrein 'Party for everybody' werd in het Engels gezongen.

<https://www.youtube.com/watch?v=WKNRGc71hjc>

Vroeger zag men heel duidelijk of iemand tot de aristocratie/de adel behoorde. De rijke mannen kleepten zich in uniform of in pak en de rijke vrouwen droegen een lange rok die al bij de taille begon of een jurk die weelderig versierd was.

De 'gewone' vrouw en de meisjes droegen vroeger een sarafan. Een sarafan (letterlijk 'van top tot teen') is een lange, trapeziumvormige, kleurrijke Russische overgooier. Hun mannen droegen een kosovorotka (koso = scheef en vorot = kraag) dat vaak tot over de heup kwam. Een kosovorotka is een traditioneel Russisch shirt met lange mouwen en met scheve kraag. In het Westen algemeen bekend als een zhivago-shirt of Russisch boersenshirt. Het shirt heeft verschillende knopen bij de kraag aan één kant. Als een knoop losgelaten wordt, lijkt de kraag scheef, wat de naam van het kledingstuk verklaart. De kraag en de mouwen van dit hemd waren vaak versierd met een traditioneel Slavisch borduurwerk. Het herenkledingstuk werd los gedragen en werd niet in de broek gestopt, maar in plaats daarvan omgordeld met een riem, een touw of een touwachtige stropdas. Daarbij droegen de mannen een loszittende broek die ze in hun laarzen staken.

De poppen in de voorstelling dragen ook deze **traditionele kledij**. De visser draagt het kostuum van een visser. De vrouw begint met de eenvoudige Russische jurk. Naarmate ze rijker wordt door de wensen die ze mag doen van de gouden vis, verandert ook haar kledij en hoofdtooi.

De poppenspeler Ronny draagt een zwart Russisch hemd, een kosovorotka.

Een nationaal product: de soep!

Borsjtsj, borsjt, borscht of borsh soep is een typisch Russisch gerecht. Jeroen Meus heeft deze soep al eens klaargemaakt in 'Dagelijkse kost'. Toen Jeroen in Siberië was voor 'Goed Volk', kregen ze haast elke dag borsjtsj voorgeschoteld. Het is een stevige, winterse soep boordevol groenten die vooral in landen waar het heel koud kan zijn gegeten wordt (Slavische landen: Oekraïne, Polen, Rusland en Wit-Rusland). De typische rode kleur komt van de rode bieten.

Er bestaan twee basisvarianten: warme en koude borsjtsj. De warme variant wordt het meest gegeten. Bij het opdienen van borsjtsj wordt er smetana, een Russische zure room, toegevoegd.

Ingrediënten

3 liter bouillon (vers of met bouillonblokjes) / 2 rapen / 2 grote wortelen / ½ spitskool / 6 rode bieten / 500 g kleine aardappelen (vastkokende) / 400 g soepvlees met been / 200 g spek / 3 rode uien / 2 teentjes knoflook / klontjes boter / blaadjes laurier / 3 takjes tijm / 2 kruidnagels / 7 jeneverbessen / 1 steranijsje / zout & peper / 200 g zure room / enkele takjes peterselie

Werkwijze

1. Maak 3 l vleesbouillon.
2. Pel de uien en snijd ze in stukken. Kneus en pel de knoflook en snipper hem fijn. Schil de rapen en de wortelen en snijd ze in (niet te kleine) stukken. Maak de spitskool schoon en snijd ze in reepjes.
3. Schil de aardappelen en snijd ze in hapklare stukken. Schil de rode bieten en snijd 3 bieten in stukken. TIP Gebruik eventueel wegwerphandschoenen als je met de bieten werkt, want ze kleuren alles rood.
4. Verhit een klont boter in een grote kookpot. Fruit de uien op een middelhoog vuur. Doe er look, rapen, wortelen en spitskool bij en roer goed om. Laat de groenten even stoven.
5. Voeg er de aardappelblokjes en de bietenblokjes aan toe. Rasp de 3 resterende bieten grof boven de kookpot.
6. Giet de warme bouillon bij de groenten en leg het soepvlees in de kookpot.
7. Snijd de zwaard van het spek en leg hem ook in de pot. Snijd de rest van het spek in stevige blokken en laat mee koken.
8. Kruid de soep met laurier, tijm, kruidnagel, steranijs, peper en een snuif zout. Kneus de jeneverbessen met de bodem van een steelman en doe ze bij de soep.
9. Laat de soep minstens een uur garen met het deksel schuin op de pot op een laag vuur.

Afwerken en serveren:

Haal de zwaard en het soepvlees uit de soep. Pluk het soepvlees van het bot en doe het bij de borsjtsj. Breng eventueel op smaak met peper en een snuif zout. Schep de borsjtsj in kommen of diepe borden en werk af met een toef zure room en wat grofgehakte peterselie.

In Rusland heeft men de gewoonte er enkele fijnggeprakte hardgekookte eieren bij te geven. Ook een paar in dunne sliertjes gesneden augurken (zure of zoetzure) kunnen erbij worden geserveerd.

<https://dagelijksekost.een.be/gerechten/borsjt>

Een instrument uit Rusland: de balalaika

In de voorstelling speelt Ronny op een vreemd instrument: **de balalaika**.

Een balalaika is een typisch Russisch snaarinstrument met een driehoekige klankkast en drie snaren. De balalaika werd in Rusland al eeuwen bespeeld en dook rond 1700 reeds op, maar werd door Vassili Andrejev, een Russische muzikant-musicoloog, aan het eind van de 19de eeuw 'herontdekt'.

De meeste balalaika's worden met een plectrum (= een klein stukje plastic, driehoekvormig) bespeeld, maar ze kunnen ook met de blote vingers worden bespeeld.

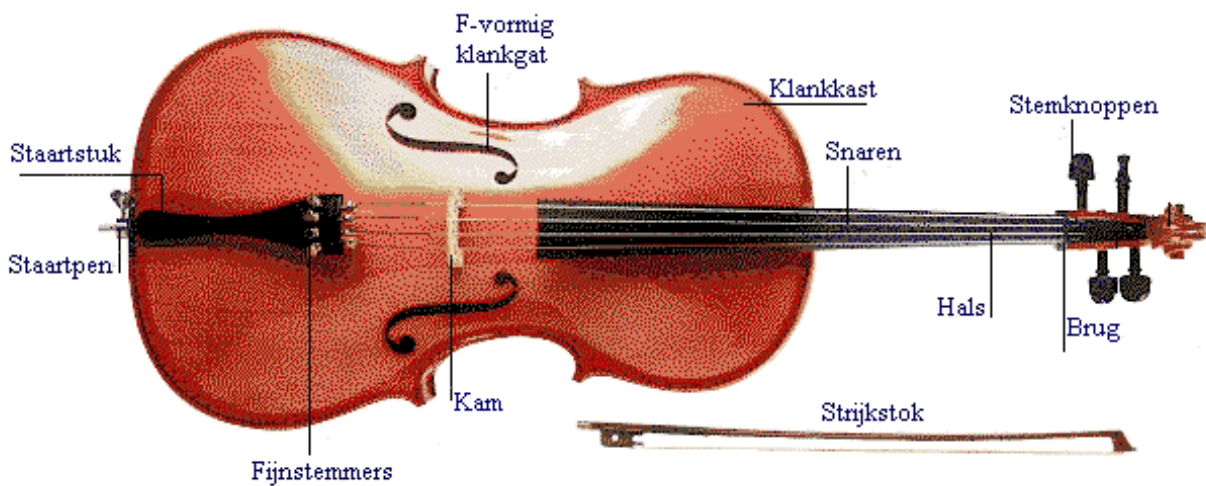
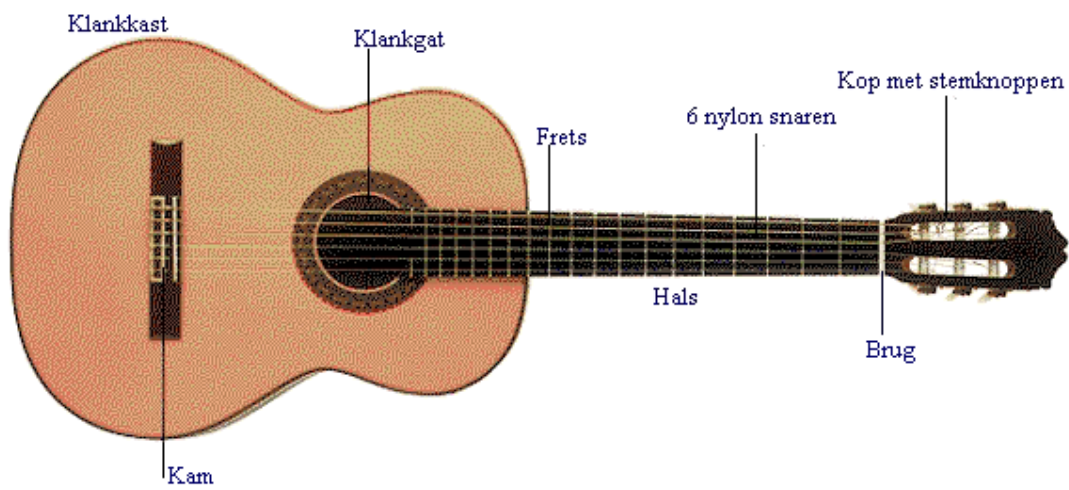
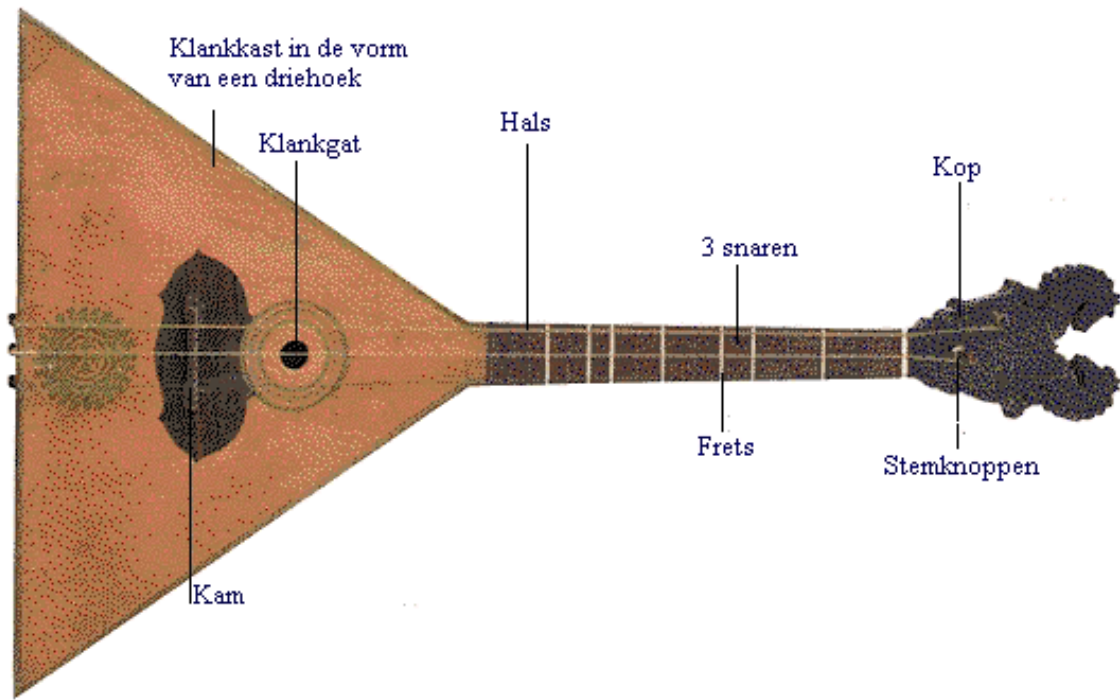
In het westen wordt de balalaika in de eerste plaats als een volksinstrument gezien. In Rusland en Oekraïne denkt men daar anders over: men ziet het daar als een volwaardig instrument dat de concurrentie met de viool aan zou moeten kunnen.

Klank van een balalaika

<https://www.youtube.com/watch?v=Em7I2ouc5Dg>

<https://www.youtube.com/watch?v=BuEb8JBTlfc>

We kunnen dit instrument ook vergelijken met een gitaar of een viool. Je merkt duidelijk de gelijkenissen en de verschillen.

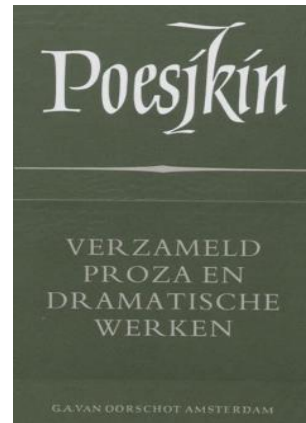

b. Poesjkin

Het oorspronkelijke gedicht werd geschreven door de grote Russische dichter en verhalenverteller Aleksandr Sergejevitsj. Hij werd geboren in Moskou. Hij groeide op in een literaire omgeving. Toen hij klein was, hoorde hij van zijn kinderverzorgster veel verhalen. Je zou kunnen zeggen dat zijn toekomst was voorbestemd. Zijn eerste gedicht ging naar de drukpers toen hij 15 jaar oud was. Hij kende veel talen waaronder Frans, Grieks, Duits en Latijn. In 1833 schreef hij het gedicht 'Over de visser en de vis'. Het werk werd voor het eerst gepubliceerd in 1835 in het tijdschrift 'Library for Reading'.

In de Brusselse deelgemeente Laken prijkt sinds 1999 op het gelijknamige plein het standbeeld van Alexander Poesjkin. De imposante bronzen sculptuur, een werk van de beeldhouwer Georgy Frangulyan (1), was een gift van de Russische ambassade aan het Brusselse stadsbestuur naar aanleiding van de tweehonderdste geboortedag van Poesjkin die geldt als één der grootste dichters uit de wereldliteratuur.

Poesjkins aanzienlijke literaire nalatenschap bestaat naast honderden brieven, kortverhalen, historische romans eveneens uit ruim achthonderd gedichten, diverse prozavertellingen, verscheidene toneelstukken, rijmsprookjes en novellen.

Wat hij schreef werd zeer gesmaakt in Rusland. Russen groeien op met Poesjkin. Ze luisteren naar zijn sprookjes op de kleuterschool, leren lezen aan de hand van zijn korte verhalen en moeten zijn gedichten uit het hoofd leren voor hun eindexamen.

Maar hij is niet alleen gekend in Rusland. Zijn gedichten en werken werden vertaald in meerdere talen.

Poesjkin schreef sprookjes die in eerste instantie niet bedoeld waren voor kinderen. Het verhaal van een goudvis werd vooral een staaltje van creativiteit, tradities en overtuigingen van het Russische volk. Hij koos de plot die hij leuk vond, herwerkte het naar eigen inzicht en kleepte hem in een poëtische vorm, zonder zich zorgen te maken over hoe authentiek de verhalen zouden zijn. De dichter slaagde er in om er de geest en het karakter van het Russische volk in over te brengen.

Een Russische postzegel met een afbeelding van het vissersverhaal. Russen zijn fier op wat Poesjkin geschreeven heeft.

c. Het verhaal

Met zijn verhalen wilde Poesjkin vooral bereiken dat kinderen leren dat er waarden en normen zijn. In elke mens schuilt goed en kwaad, vrijgevigheid en hebzucht, verraad en vergeving, ... Sprookjes helpen de kinderen om dit te begrijpen en leren hen de juiste keuzes te maken.

'Over de visser en de vis' is een verhaal over menselijke hebzucht.

De oude vrouw wil steeds meer. Ze krijgt steeds meer, maar is met niets tevreden. Ze straalt geen geluk en tevredenheid uit ondanks het feit dat ze rijker en rijker wordt doorheen het verhaal.

Kinderen maken de juiste conclusie:

- Je moet tevreden zijn met wat je hebt.
- Het is niet omdat je veel geld hebt, dat je gelukkig bent.

Het spreekwoord zegt: 'hoogmoed komt voor de val'. Of: als je steeds meer wil, kom je wel eens bedrogen uit en heb je uiteindelijk niets meer.

Het verhaal van de gouden vis is niet rijk aan karakters - er zijn er maar 4 - maar dit is genoeg voor een fascinerende en leerzame plot. De 3 'menselijke' personages: een hebzuchtige oude vrouw, een onderdanige oude man en een wensvervullende vis die spreekt. Het vierde personage is de zee.

De visser: symboliseert een eenvoudig en goed mens die gelukkig is met wat hij heeft. Hij is vriendelijk en kalm. Zelfs wanneer hij het geluk heeft een vis aan de haak te slaan, laat hij deze terug vrij. Hij gaat niet in op het aanbod van de vis. Hij is plichtsgetrouw en doet wat van hem verwacht wordt.

Maar de visser is ook zwak: hij geeft zich over aan de grillen van zijn vrouw en gehoorzaamt haar en doet wat zij wil, zonder tegen te spreken.

Zijn vrouw: symboliseert het menselijk egoïsme, dat nooit helemaal is vervuld. Ze is wreed en hebzuchtig. Ze weet niet wat geluk is en wil zo veel mogelijk materiële rijkdom. Ze duwt haar man mee in haar hebzucht. Ze blijft voortdurend ontevreden over alles. Hiervoor zal ze aan het einde van het verhaal worden gestraft.

De gouden vis: het beeld van de vis is ongelooflijk poëtisch en doordrenkt van volkswijsheid. De vis is een hogere macht die verlangens van de mens wil vervullen.

Een goudvis symboliseert rijkdom en geluk in de Russische cultuur.

De zee: symboliseert de materialistische wereld. Iedereen kan vissen in de zee: iedereen kan nieuwe dingen verwerven. De visser gooit een net in de zee en krijgt wat hij nodig heeft om te leven.

De zee is eerst blauw en rustig: de materiële wereld ligt open voor iedereen.

Daarna wordt de zee steeds woester en zwarter: de mens wordt egoïstischer, de wereld wordt lelijker en gevaarlijker als iedereen alles in zijn bezit wil hebben.

De wensen van de vrouw.

1. Een nieuwe **wastobbe** om een **goede huisvrouw** te zijn

2. Een nieuw **huis** om een **rijkere vrouw** te zijn (een dame van de aristocratie)

3. Een **paleis** om een **nobelevrouw** te zijn

4. Een nog **groter paleis** om **de tsarina** te zijn en de **vis** in haar bezit te hebben voor altijd

De vrouw is nooit tevreden met wat ze krijgt. In de loop van het verhaal wordt de vrouw ook steeds bozer, omdat ze meer wil. Je ziet dit duidelijk aan de hoofden van de poppen en de grimmige gelaatsuitdrukkingen.

de vrouw van de visser

een rijkere vrouw

de nobele vrouw

de tsarina

5. Naverwerking

Klasgesprek rond de voorstelling

- Wat onthou je van deze voorstelling?
- Wat heb je gezien?
- Hoe vond je het? Grappig, triestig, leuk, ... Werd je bang? Werd je blij?
- Waren er verschillende personages?
- Welke pop vond je de mooiste?

Klasgesprek rond wensen

- Wat wensen de poppen in het theaterstuk?
- Is het mogelijk dat al deze wensen uitkomen?
- Wat gebeurde er uiteindelijk met de wensen van de vrouw?
- Zou jij zulke dingen ook wensen? Kunnen al die wensen uitkomen?
- Wat zouden jullie zelf wensen?
- Wat is jouw allerliefste wens?
- Wat betekent 'geluk' voor jou?
- Moet je altijd materiële dingen wensen? Wat kan je nog wensen?

Spelletje rond hebzucht

Speel met de kaarten een spelletje 'eenentwintigen'

Spreekwoorden en uitdrukkingen ivm hebzucht en steeds meer willen en niet tevreden zijn

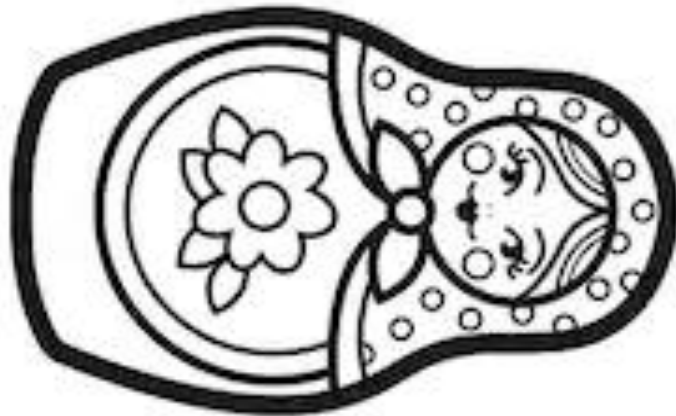
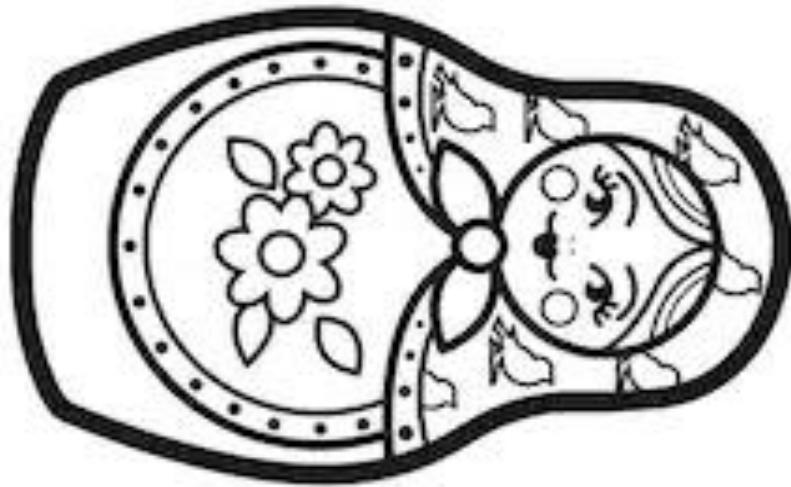
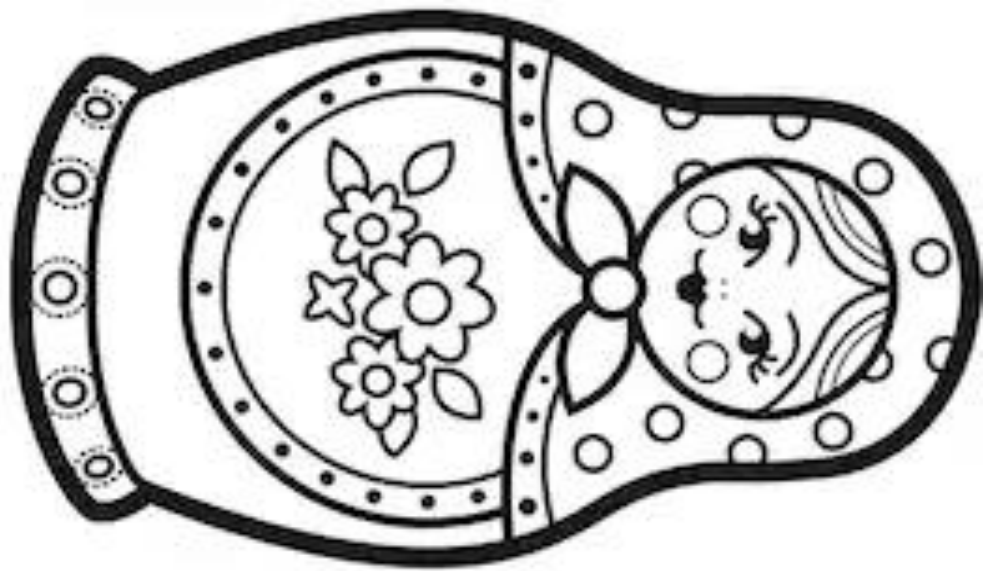
- **Hoogmoed komt voor de val** (= hoogmoed gaat vooraf aan de val): als je steeds meer wil en je denkt dat alles kan en dat niets fout kan lopen, dan kom je wel eens bedrogen uit. Je kan alles snel weer verliezen en dan blijf je achter met niets.
Iemand die erg trots is of hoogmoedig, krijgt gauw de bijbehorende ellende.
- **Geluk hangt af van wat men kan geven, niet van wat men kan krijgen**: je voelt je gelukkiger als je iets kan geven aan een ander. Je hoeft niet altijd veel te krijgen om gelukkig te zijn.
- **De boer eet vis als het spek op is** : je moet tevreden zijn met wat je hebt. Als je weinig hebt, kan je ook gelukkig zijn.
- **Geld maakt niet gelukkig**: er is meer in het leven dan rijkdom.
- **Die veel begeert veel ontbeert**: altijd meer willen, maakt ongelukkig.
- **Een kruimeltje is ook brood**: wees gelukkig met wat je hebt.

6. Opdrachten en spelletjes

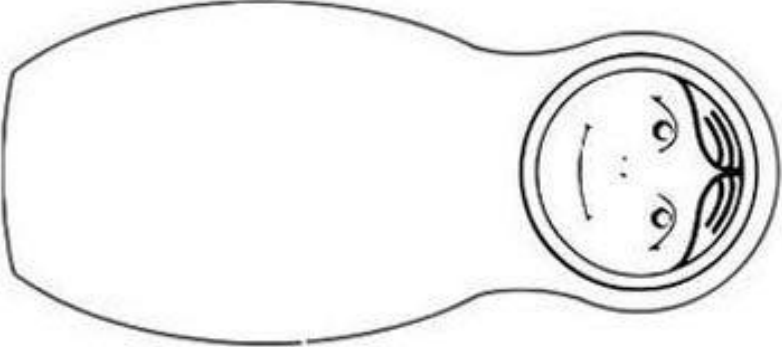
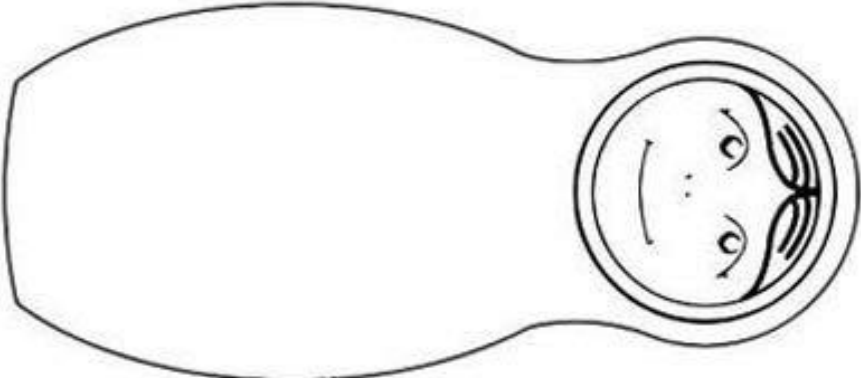
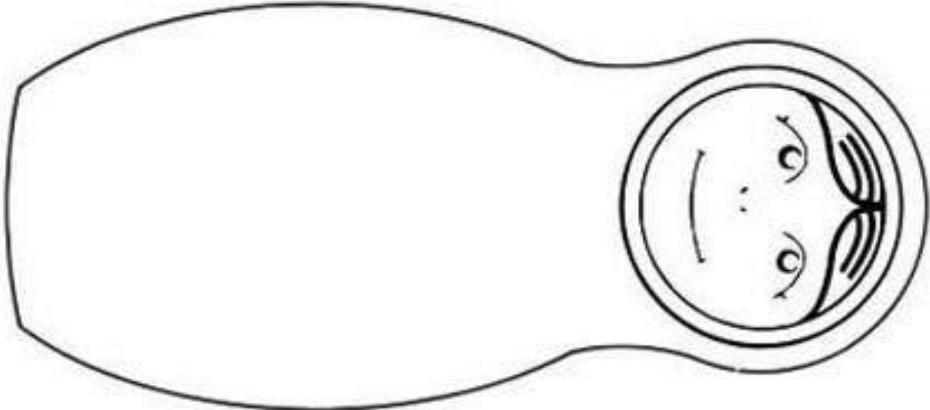
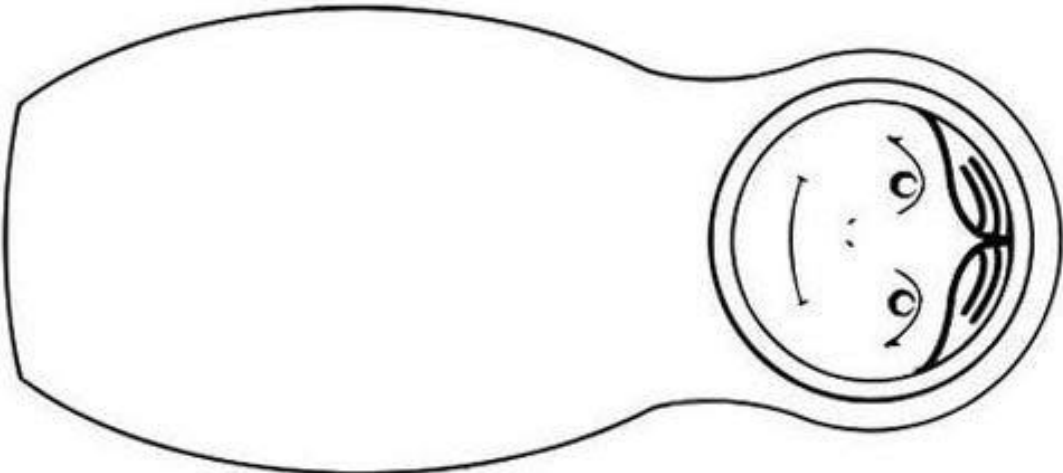
Kleurplaat: Russische balalaika

Kleurplaat klederdracht

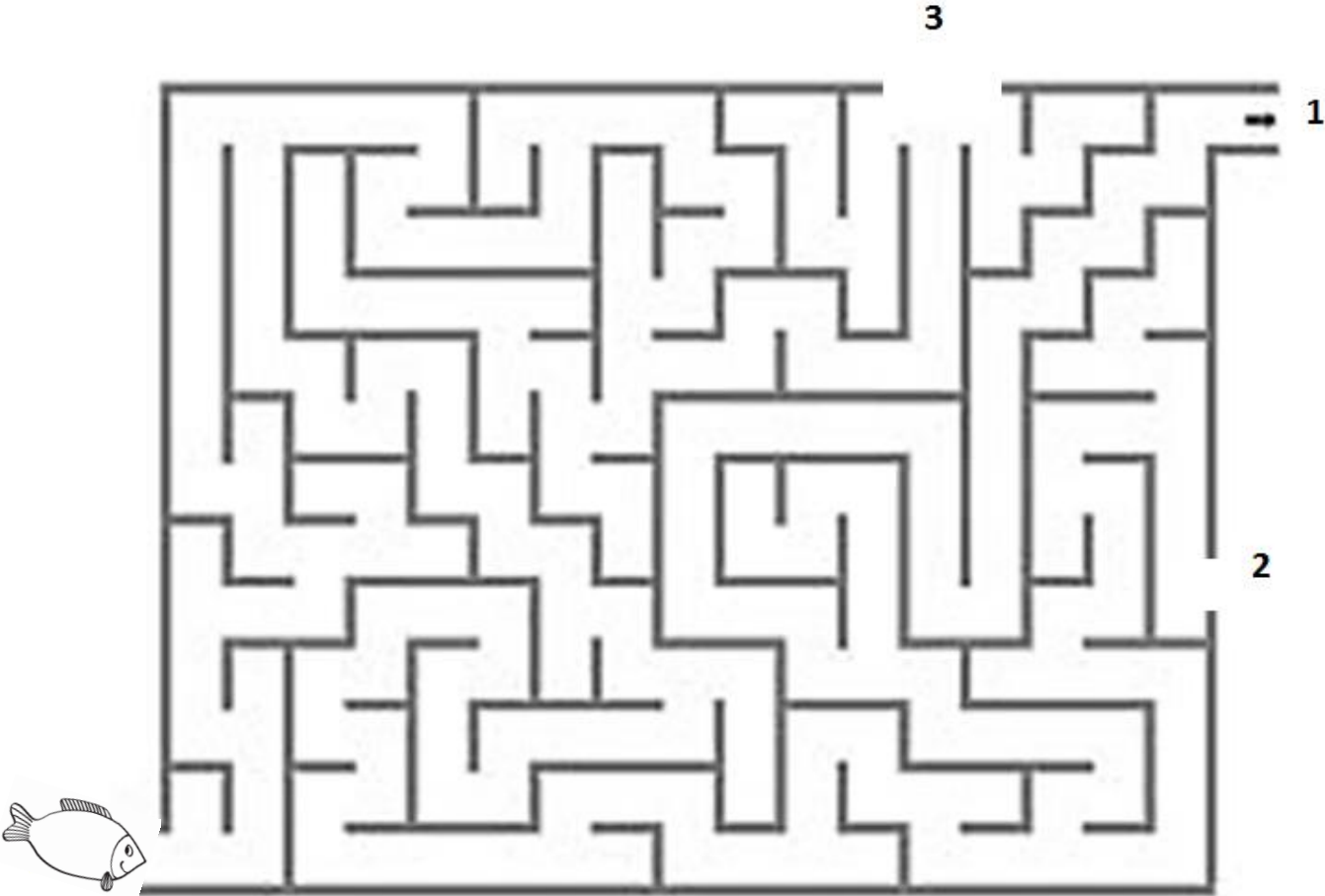
Versier de poppetjes met de kledij die je zag in de voorstelling

Verbind de hoofden van de vrouw met het juiste huis waar ze in woont

Doolhof: volg de vis en kijk in welk huis hij terecht komt

1

2

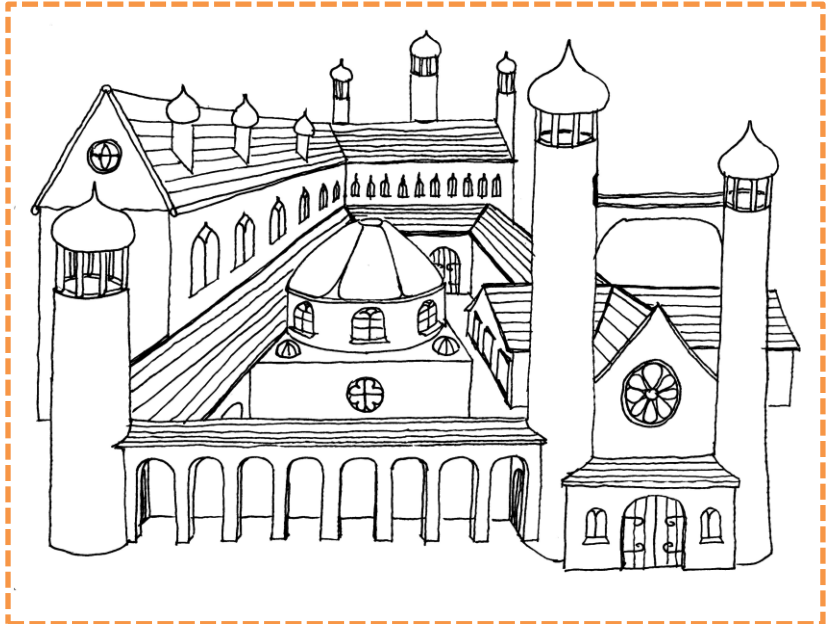

3

Knip de huizen uit en zet ze in de volgorde zoals in het verhaal

Verbind de foto's van het oude verhaal met de juiste beelden uit de voorstelling

